
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

גוף אלוהי, גוף אנושי: קריאה בתורת ר' אבן עזרא; משה קורדובירו -
14409

תאריך עדכון אחרון 18-01-2022

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: מחשבת ישראל

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): אסף תמרי

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: assaf.tamari@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס: ד"ר אסף תמרי

תאור כללי של הקורס:

בקורס נתוודע למחשבה ולכתבים של ר' משה קורדובירו, דמות מפתח ברנסאנס הרוחני שהתרחש בצפת במאה השש-עשרה, מקובל שעומקם של כתביו אינו נופל מהיקפם העצום. נבחן את הגותו של רמ"ק לאור התפיסות השונות של הגוף העולות ממנה: מהו גוף? מה מגדיר אותו? מהם גבולותיו? מה בין הגוף לנשמה? האם גם לאלוהים יש גוף? מה היחס בינו לבין הגוף האנושי? מה בין הגוף הקונקרטי לגוף כמושג? ומה בין גופם של האל ושל האדם לגופה של התורה, גוף הטקסט? את מופעיו השונים של הגוף בהגות הקורדוביאנית נבחן מתוך קריאה במגוון כתביו, ועל רקע מרכזיות הגוף בהגות העכשווית, המציבה אותו כאתר מרכזי לבחינת אופני הכינון והמשמוע של האדם.

מטרות הקורס:

היכרות עם נושאים מרכזיים בהגות הקבלית של ראשית העת החדשה; היכרות עם סוגיות מרכזיות בהיסטוריה ובתיאוריה של המחשבה על הגוף; פיתוח כישורי קריאה וניתוח של טקסטים ראשוניים בספרות הקבלה; רכישה של כישורי ניסוח של שאלות היסטוריות ותיאורטיות ביחס לטקסטים ראשוניים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להכיר את כתביו המרכזיים של ר' משה קורדובירו, את סוגותיהם, את נושאיהם המרכזיים, ואת הקשרם ההיסטורי.
להכיר סוגיות מרכזיות מרכזיות בהגות של ר' משה קורדובירו, ולעמוד על חשיבותן.
להכיר סוגיות מרכזיות בהיסטוריוגרפיה של הגוף ובמחשבה עליו, ולהבין את משמעותן התרבותית.
להכיר ולנתח סוגיות מרכזיות בתפיסותיו של רמ"ק על אודות הגוף האנושי והאלוהי, להתוודע למורכבותן, להקשריהן, ולהשלכותיהן.
לקרוא, להבין ולנתח מקורות מתוך כתבי רמ"ק, ולקשור אותם לשאלות הרחבות.
להכיר מבחר של מחקרים על אודות הגות רמ"ק, ולקרוא אותם באופן ביקורתי.
לנסח שאלות תיאורטיות והיסטוריות עקרוניות מתוך המקורות הראשוניים הקבליים.

דרישות נוכחות (%) :
80

שיטת ההוראה בקורס: שיעור וסמינר

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס: מבואות:

- א. שיעור פתיחה: על ההיסטוריה של הגוף ועל מקומו במחשבה העכשווית.
- ב. רמ"ק וזמנו: מבוא לקבלת צפת במאה ה-16 ולאישיותו, כתביו ותורתו של רמ"ק.

- ג. הגוף בתיאולוגיה היהודית בימי הביניים
הגוף האלוהי:
ד. עצמות וכלים א': בין האל הנשגב לאל הפועל.
ה. עצמות וכלים א'': כנשמה לגוף.
ו. שיעור קומה א': "והכל דמיון ומשל"? שובו של הגוף לקדמת הבמה.
ז. שיעור קומה א'': כיצד קוראים את הגוף האלוהי?
ח. סטרא אחרא: גוף מול גוף, או הגוף והפרשותיו.
הגוף האנושי:
ט. מרכיבי האדם: האנתרופולוגיה הקורדובריאנית.
י. בין הגוף האנושי לגוף האלוהי: מודלים של אנלוגיה ודמיון ומודלים של פעולה.
הגוף הממשי: היבטים מעשיים בתפיסת הגוף של רמ"ק
יא. הנהגת האדם: האנלוגיות לספירות כמפתח להתנהגות המוסרית.
יב. בעקבות השכינה: הגוף כמדיום לתיקון האלוהות בפרקטיקת ה"גירושין".
יג. שיעור סיכום

חומר חובה לקריאה:

- ר' משה קורדובירו, ספר הזהר עם פירוש אור יקר, כרכים א-כג, ירושלים תשכ"ב-תשנ"ה
ר' משה קורדובירו, תיקוני הזהר עם פירוש אור יקר, כרכים א-ו, ירושלים תשל"ב-תשס"ט
ר' משה קורדובירו, אור נערב, ויניציאה שמ"ז
ר' משה קורדובירו, ספר אילימה רבתי, ירושלים, תשע"ג
ר' משה קורדוביר, ספר גרושין, ויניציאה שס"ב
ב' זק, מעיין עין יעקב לר' משה קורדובירו, באר שבע תשס"ט
ר' משה קורדובירו, פרדס רימונים, חלקים א-ב, ירושלים תשע"ג
ר' משה קורדובירו, שיעור קומה, ווארשא תרמ"ג
ר' משה קורדובירו, תומר דבורה, ירושלים תש"ע
ר' משה קורדובירו, סידור תפילה למשה, ירושלים תשס"ד

ברכה זק, בשערי הקבלה של רבי משה קורדובירו, באר שבע, תשנ"ה
יוסף בן שלמה, תורת האלוהות של ר' משה קורדובירו, ירושלים, תשכ"ה
יהונתן גארב, הופעותיו של הכוח במיסטיקה היהודית: מספרות חז"ל עד קבלת צפת, ירושלים, תשס"ה,
פרק שמיני, עמ' 194-224

יוסף דן, "התשובה: היסוד הדינמי שבקדושה", בתוך: על הקדושה, ירושלים, תשנ"ח, עמ' 402-434
בועז הוס, "הקהילות הזוהריות של צפת", בתוך: שפע טל: עיונים במחשבת ישראל ובתרבות יהודית,
(עורכים: זאב גריס, חיים קרייסל, בועז הוס), באר שבע, תשסד, עמ' 149-169
Dan, Joseph, "'No evil descends from heaven': sixteenth-century Jewish concepts of evil", in: *Jewish Thought in the Sixteenth Century*, (Bernard Dov Cooperman, ed.),
Harvard, 1983, pp. 89-105

Lawrence Fine, "Purifying the body in the name of the soul: the problem of the body in sixteenth-century Kabbalah", *People of the Body: Jews and Judaism from an embodied perspective*, (Howard Eilberg-Schwartz, ed.), Albany NY, 1992, pp. 117-142

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 5 %
הגשת עבודה 85 %
הגשת תרגילים 10 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: